

Den mundtlige beretning 2025 (det talte ord gælder)

Ved Lægeforeningens formand, Camilla Rathcke

[Intro]

Vi står sammen. Det er den største styrke, vi har.

Som stand og som sundhedsvæsen står vi over for store udfordringer.

Vi mangler speciallæger. Vi får langt flere patienter i fremtiden. Og vi står midt i en kæmpe sundhedsreform, der skal forsøge at håndtere netop det.

For politikerne er det klare svar: nærhed. Nært sundhedsvæsen. Nærhed for patienterne.

Og kære venner – hver gang politikerne siger nært, skal vi også tænke tæt.

De kommende år vil kræve, at vi læger arbejder tættere sammen. Tættere på tværs af sektorer. Tættere på tværs af specialer. For kun gennem tættere samarbejde kan vi sikre et sundhedsvæsen, der ikke kun er sammenhængende og effektivt, men også holder fast i kvaliteten i behandlingen.

Vores store opgave nu er at forme et system, hvor kvaliteten er i centrum, og hvor vores patienter oplever den bedst mulige behandling.

Kære kolleger, kære repræsentantskab, sammen skal vi forme fremtidens sundhedsvæsen.

Det lyder stort og flot. Men jeg mener det helt konkret. Det er en opgave, vi skal løfte sammen som stand.

[Sundhedsreformens krav]

Når sundhedsreformen kaldes lægereformen, er det et tegn på, hvor vigtige læger er og fortsat skal være for hele sundhedsvæsenet. Der er ikke bare brug for os – sundhedsvæsenet er bygget op om os.

Men reformen stiller store krav. Derfor skal vi være både idérige og nytænkende. Ikke bare reagere på forandringer – men forme dem.

Vores faglighed, vores erfaring og vores viden – det er de vigtigste redskaber i den omstilling, vi står midt i.

Vi har en central rolle i at gøre reformen til en succes. Vi er én profession – og én stærk forening. Det skal vi holde fast i. Derfor vil vi også tage aktivt del i det store arbejde, der ligger foran os de næste mange år.

Fremtidens sundhedsvæsen ligger i vores hænder – og vi når mest, hvis vi står sammen.

I dag vil jeg tale om, hvilke forudsætninger vi skal opfylde i fremtiden, og hvilke krav vi skal stille.

Og så vil jeg slutte af med at tale om, hvordan den politiske virkelighed og fremtidens forandringer også påvirker os.

For det er uundgåeligt, at så store forandringer sætter spor helt ind i vores forening.

[Dimensionering – et nødvendigt fokus]

En af de største udfordringer, sundhedsvæsenet står med, er manglen på speciallæger.

Lige nu mangler vi 2.000. Det svarer til næsten hele lægestaben på OUH.

Det er voldsomt.

Og det paradoksale er: Samtidig venter alt for mange nyuddannede læger bare på at komme videre.

De er klar – men der er ikke nok intro- og hoveduddannelsesforløb.

I Lægeforeningen har vi lavet en undersøgelse, hvor vi har spurgt jer, de yngste af vores kollegaer, om jeres oplevelse med at få en introstilling.

Tak til alle jer, der har svaret på vores undersøgelse – I bibringer en uvurderlig viden, som der var behov for.

Undersøgelsen viser, at det er blevet sværere. Konkurrencen er blevet hårdere, men den viser også, at det ikke umuligt at få en introstilling. Og den viser også, at vi ikke – endnu – har et reelt problem med arbejdsløshed.

Jeg er helt klar over, at det er en bekymring, der fylder rigtig meget for mange. Og det forstår jeg godt. Det er også en vigtig dagsorden for os. Udviklingen holder vi et skarpt øje med.

Det er også vigtigt, at vi blander os, når der opstår falske myter om, at læger ikke tager de stillinger udenfor de større byer, der er, fordi læger ikke gider flytte sig.

Vores undersøgelse viser, at I unge læger søger både bredt i forhold til specialer og i alle dele af landet, når I søger introstillinger. Den viser også, at I tager flere introstillinger, fordi I har svært ved at komme videre i hoveduddannelsesforløb.

Den viden skal vi bruge, når vi pointerer, at dimensioneringsplanerne ikke lever op til vores forventninger. Og heller ikke til patienternes behov.

Der skal oprettes 200 flere hoveduddannelsesforløb om året, så vi ikke sender endnu flere læger ind i flaskehalsen. Det kræver, at vi får nogle garantier.

Vi skal have en uddannelsesstruktur, der både giver fremtidens læger de rette karrieremuligheder og lever op til samfundets behov. Det er dyrere at lade læger vente, end at give dem vejen videre.

[Speciallæger]

Uddannelse af speciallæger betaler sig nemlig – for lægen, for patienten og for samfundet.

Og så skal vi ikke glemme, at det er speciallægers ekspertise, der har bragt os hertil. Den fremgang, vi har haft i det danske sundhedsvæsen de sidste 20 år, skyldes et stort fokus på specialisering både på sygehusene og i praksis.

Vi skal sikre kapacitet til uddannelse og forskning i hele landet. Derfor foreslår vi en pulje til regionerne, så de får penge til at uddanne flere læger og til få dem, de har, til at blive lidt længere.

Puljen kan nemlig også anvendes til at øge uddannelseskapaciteten ved at bruge erfarne læger, som står tæt på pension, men stadig gerne vil bidrage.

De kan være med til at uddanne næste generation af speciallæger.

Hvis politikerne ikke handler nu, risikerer vi alle at ende i en situation, der er vanskelig rette op på.

Politikerne skal skabe rammerne. Men pilen peger også på os selv.

Vi har et medansvar for, at fremtidens sundhedsvæsen ikke kommer til at mangle dygtige læger.

En del af vores ansvar – og pligt – er at forholde os realistisk til fremtidens behov. Det betyder, at vi ikke alle kan regne med at blive lige præcis det, vi drømmer om, dér hvor vi helst vil være.

Vi skal – som stand – også indstille os på at uddanne os i den retning, hvor der er brug for os.

Det handler om at matche vores ambitioner med patienternes behov, og samfundets efterspørgsel.

Det handler om, hvordan sygdomsbyrden udvikler sig.

Det handler også om udviklingen i behandlingsmuligheder.

Nogle veje vil blive sværere at gå. Andre mere oplagte. Men vi har et fælles ansvar for, at ingen dele af fremtidens sundhedsvæsen kommer til at mangle dygtige speciallæger.

Derfor vil vi fortsætte kampen for en dimensionering, der løfter både kvalitet og kapacitet.

For det haster.

Men det kræver også, at vi får indsigt i, hvad der bliver brug for i fremtiden. Politikerne skylder os en ordentlig efterspørgselsanalyse. Og vi skylder vores unge kollegaer et klart svar. Sort på hvidt. Hvor er der brug for dem? Hvor kan de gøre en forskel?

[Psykiatri – fortsat behov for flere speciallæger]

Manglen på speciallæger er et problem, som bare vokser sig større, hvis man ikke handler i tide. Se bare på psykiatrien.

Her mangler vi speciallæger til at matche patienternes efterspørgsel efter behandling.

Det er en kæmpe lettelse, at den seneste aftale om psykiatrien indeholder et solidt løft af kapacitet. Altså flere senge, mere personale og flere penge til de udgående teams.

Kapaciteten er den grundlæggende forudsætning for, at vi får en psykiatri i balance.

Derfor piner det mig også, at manglen på speciallæger i psykiatrien og børne- og ungdomspsykiatrien også udfordrer uddannelseskapaleten. Det er simpelthen en udfordring at få uddannet alle de speciallæger, patienterne har brug for.

Misforstå mig ikke, psykiatriaftalen er et kæmpe skridt i den rigtige retning – og hvor kunne jeg sige meget godt om den aftale i øvrigt. Hvis ministeren føler sig stolt, forstår jeg det godt. Det gør jeg faktisk også.

Vi har som forening været tæt på – og fik bl.a. luget ud lappeløsninger som ADHD og autisme-klinikker, og fik sat fokus på at øge kapaciteten også i speciallægepraksis. Jeg kan se mange af Lægeforeningens faglige ambitioner for psykiatrien i aftalen.

Nu udestår der så ”bare” at sikre nok speciallæger til området. De udgør alle forudsætninger for at denne aftale kan implementeres i bund og med psykiatriaftalen kan vi nu pege nøjagtigt på, hvor manglen på speciallæger spænder ben for ambitionerne.

Foruden en målsætning om flere speciallæger fik vi defineret nogle konkrete mål, der ikke blot er visionære, men også håndgribelige – mål, vi kan forfølge og måle på, år efter år. Og som vil vise om vi indfrier aftalens ambitioner.

Præcis som vi gør det på kræftområdet. Dét er at tage ansvar for at udviklingen går den rigtige vej.

[Klagesager og tilsyn – et skridt mod læring og retfærdighed]

Vi læger påtager os dagligt et stort ansvar.

Det kræver vores faglighed.

Det gør vi med stolthed.

Derfor går det heller ikke ubemærket hen, når læger begår fejl – heller ikke for os selv.

Jeg er derfor også rigtig stolt af, at vi har taget vigtige skridt.

Klager bliver nu behandlet som forløbsklager – myndighederne ser på hele behandlingsforløbet, ikke bare den enkelte læge. Det er en stor sejr.

For det giver os mulighed for at arbejde uden konstant frygt for at blive hængt op på systemfejl.

Og sidst men ikke mindst, blev det i onsdags meldt ud, at vi også har fået en stor sejr for vores retssikkerhed. Tilsynssystemet bliver nu markant forbedret.

Da jeg tiltrådte som jeres formand i 2020, sagde jeg, at jeg ville arbejde for at nedlægge Styrelsen for Patientsikkerhed. Det blev nok taget lige vel bogstaveligt ned af diverse medier. Og Styrelsens røde murstensbygning på Islands Brygge er der jo ligesom stadig – med Styrelsen in house vel at mærke.

Det jeg mente – og stadig mener – er, at styrelsen skulle varetage tilsynet markant anderledes end den gjorde, da jeg blev formand.

Og det har vi nået. Vi får nu et tilsyn, hvor læring vejer tungere end straf.

En styrelse tættere på den kliniske virkelighed.

Kære kolleger, vi har fået blødt vigtige dele af strammerpakken op!

Nu er det slut med et tilsyn, der mistænker os fra første brev. Slut med et tilsyn, hvor man i dialogen føler sig dømt på forhånd.

Slut med at afkræve urinprøver og andre kontrolforanstaltninger, hvis der ikke er begrundet mistanke om misbrug.

Og slut med, at man ikke kan se eller kender vejen tilbage til sundhedsvæsenet, hvis man er underlagt tilsyn eller anden sanktion.

Forbedringerne i tilsynet en kæmpe sejr for alle os her i salen og alle vores kolleger.

En stor del af denne sejr skyldes vores fælles vedvarende pres – før, under og efter den evaluering af styrelsen, der blev færdiggjort i 2022.

Og det er min klare oplevelse, at indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde har haft en personlig ambition om at få ændret systemet – ikke kun for at slippe for at skulle høre på vores kritik, men også fordi hun godt har kunnet se, at pendulet havde svinget for langt til den ene side – tilsynet var blevet for ubalanceret.

Det er ikke sådan, at alt er fryd og gammen nu – nu skal forandringerne jo ud at leve og opleves – men vi er kommet rigtig langt. Og jeg er fortrøstningsfuld, for nu er målet til at se.

Det er den slags forandring, vi har brug for – for psykologisk tryghed i vores arbejde, og for rimelighed i dialogen, når noget alligevel viser sig patientusikkert.

[Demokratiudvalget – tilpasning til fremtidens sundhedsvæsen]

Nu har jeg talt om de store forandringer, vi skal håndtere som lægestand. For at sikre arbejdsliv, der giver mening og for at sikre et sundhedsvæsen i balance.

Men den politiske virkelighed og fremtidens forandringer påvirker også vores fællesskab – og derfor har bestyrelsen også vendt blikket indad.

Vi må ikke blive sårbare i vores organisering. Ikke lade os spille ud mod hinanden – bevidst eller ubevidst. Den tendens ser vi allerede i dag. Men det er et bål, vi skal slukke – ikke hente brænde til.

Vores opbygning som forening skal give fagligt mening og skabe værdi både for den enkelte, som for hele standen. Ellers risikerer vi at miste medlemmer og politisk indflydelse – og dermed styrke.

Målet er en forening, der også fremadrettet matcher vores styrkeposition og gør os i stand til at imødekomme sundhedsvæsenets forandringer.

Bestyrelsen har derfor nedsat et nyt Demokratiudvalg – ikke at forveksle med det tidligere. Det skal ruste Lægeforeningen til de ændringer, vi står midt i – ikke mindst sundhedsreformen, der nu folder sig ud.

Udvalget skal styrke vores evne til at tilpasse os – så vi, med mange røster, fortsat kan tale med én stemme. En stærk standsforening, der varetager vores sundheds- og fagpolitiske interesser og reagerer hurtigt på forandringer.

Jeg er godt klar over, at det er svære diskussioner, derfor er jeg også glad for, at vi har god tid i morgen til at orientere jer grundigt om det og høre jeres input.

De største faglige og politiske udfordringer løses bedst sammen. Derfor skal vi sikre, at alle føler sig hørt og repræsenteret – og at medlemskabet giver mening.

For kun sammen er vi stærke. Vores fællesskab er vores største styrke – og det skal vi værne om, så vi forbliver en toneangivende aktør i det danske sundhedsvæsen.

[Afslutning – Tak og opfordring til debat]

Jeg indledte med at tale om den styrke, vi har, når vi står sammen. Tæt sammen. Den styrke kommer ikke af sig selv.

Derfor vil jeg slutte af med at sige en stor tak til alle, der har arbejdet med Lægeforeningen gennem året – både i bestyrelsen, i de politiske udvalg og i de regionale dele af Lægeforeningen.

Også tak til sekretariatet, som dygtigt og kompetent bidrager til vores interessevaretagelse.

Tak til alle jer, der engagerer jer aktivt og bidrager til, at vi som lægestand kan være en stærk og samlet stemme.

Fremtiden er i vores hænder – mulighederne er vores, hvis vi griber dem. Vi står stærkt sammen og skal samarbejde for et sundhedsvæsen, der kan imødekomme de store krav, vi står over for – og for at vi som læger fortsat er de centrale aktører i sundhedsvæsenet. Det er bestyrelsen og jeg klar til – og jeg er sikker på, I vil være med.

Tak for ordet.